

2/8
1600

Cisto: 166.

247.

K

Dra Mjerežina Luthera

džiwné

Wiechcjenja

na 22 XII P-822

naschich Krajuw pschichodne Podendzenja.

Wucjam

1557 w Eislebeni cjschcjanehs Bišma:

120 Wiechcjenjo w

Gesze doftojsieho Wotza

Aneša Doctora Mjerežina Luthera

schelakich Schtraſow,

M. S.

a | s

Ssmergi na njemski Kraj pschindj.

(Sa 2 Nsl)

Adriy danis Lenoz

Mávica
serbska

1600

Budnſchini,
vjer F. A. Reichel.

Bola A. Reichela we Budyschini su hiscje wujische:
Lutherowa domjaza Postilla.

Takama je newjasana sa 3 Ilt., do kojje swjasana pak wnaistunischi Swjasku sa $3\frac{2}{3}$ Ilt., a wnaisljepischim sa $4\frac{1}{2}$ Ilt. Na dobrer bjelei Paperi tešame knihi newjasane 4 Ilt. placja.

Lutherowa domjaza Postilijs, sadriwe knihi, volne tak forniwej a sijawnej Reczje, kajkaž so naschich Onjach kusti neslyšci. To su sawiernje knihi sa Dom, kiž dyrbjaše, kaj koždym Mlodži, tak tež koždej Khejžu bycj. To su knihi, džeš Wjernosz a Trošči namakasch a kiž maju duchomne Natwarjowanja natwische Nedžele a swjate Onj.

Vschi koždym nowym mandjelskim Swjasku dyrbjaše tute knihi włodymaj. Mandjelskimaj wožebi pobudate aby mot neju tamelu kupene bycj.

Arndtowa Paradiſ-Sarodka.

Takama je newjasana sa 16 starych Gsljebornow, do kojje wjasana pak sa $27\frac{1}{2}$ nowych Gsljebornow.

Arndtowa Paradiſ-Sarodka, tež jara rjane a wažne knihi, we kotrychki kisheszijanski Duch býoli. Wone su sa khuskich Ludiži, kiž hebi Postiliju kupicj nemoža, a koždemu ma so radžicj, so bý ſej je kupil. Schtuž we nich nutrnje laſuje, budje natwaryny, a wone so jara jako Dar kſelenemu Schiwortkej boda.

Bogatzkeho Schazfaschczik

(kiž na koždu Džen we Usecji Spruch a Schtucžiu ma) snoweho wotczischičjecj dacj sečju, doſelj ton prjent Wudowk tehošameho ſkoro pokupeny je. 15 Msl., swjasane 20 Msl., na dobru bjeļu Paperu 20 Msl. neswjasane.

Bogatzkeho Schazfaschczik, mot prawje kisheszijanskeho Muža napisane knihi a Niemzach wele Maš cjiſchejane. Nowy verski Wudowk je pscheweczeny a sporedžany. Tak budžeta Tawſentih Laſowarjow sneho Wokſchewenje a duchomne Wezelje cjerpacj mož. Na koždu Džen pschindje druga rjana Schtucžka a drugi rjany Spruch psches gýte Ueto.

Laſowarske Knischki

sa herſku Mlodžinu,
wohnbate mot S. Ch. Körniga, Duchomn. w Rakežu. Ga $2\frac{1}{2}$ Msl.

Dra Mjerczina Luthera

džiwne

W j e c h c Ĝ e n į a

na

naschich Krajow pſchichodne Podendzenja.

W u c į a w k

ſ 1557 w Eislebeni cjiſhcjaneho Piſma:

1 2 0 W j e c h c Ĝ e n į o w

Czeſcie doſtojneho Wotza

Kneſa Doctora Mjerczina Luthera

wot wſchelakich Schtraſow,

kiž maju po jeho Gſmerci na njemſki Kraj pſchindſ

Pretorcer Barko w Kvacirach. V

Budeſchini,

Salojer F. A. Reichel.

1848.

2/8-1600

S a w o d.

Bewschjemi Wjechczenjami, kiz su hacj dotal wuj-
schke, mohli telej najljepsche a najwjeszische byc, do-
felj ton wulki Reformator a Propheta, Dr. M. Luther
uiz jenoz tedomny Czaß pschewidzesche, ale hizom
tedy, te Podawki kiz mjejachu posdjischo pschindz swie-
stym Doprjedkawidzenjom predy Czaßa prajesche, schtoz
te, we tymlej Pišmicku festajane Ronczka sjanije
wobswjedsja. Talej Knizka pak je krotki ale swjerny
Wuczawek svara żadnych Knizkow, kotrež najpredy we
Ljeczi 1557 wot P. Glasarja Eislebeni stym Titulom:
„Sto a dwazyci Wjechczenjow czeszedostojnega D.
Mjerczina Luthera, wot wschelačich Schtrafow, kiz
dyrbjachu po jeho Ssmerczi na njemiske Kraje pschindz.
Sjeho Knihow romadu festajane, kiz bjechu we Łacząnskej
Ryczi napisane, do njemiskeje pschelozene psches Pje-
tyra Glasarja. Pomenowane Knizki buchu we L. 1527
wudate, w L. 1592 w Magdburku snowa wocjiszeżane
a Anno 1608 w Dreždjanach k tseczemu Molej nakla-
dzene. Wone budzeja tych, kiz starobliwje do Pschi-
choda ladaja, a do tajkich Wjechczenjow hischeże wele
dzerża, wjeszi sveželicz a jim wulki Wuzitk pschinesz.
Na to šo weſeli

W u d a w a r.

Dr. Lütherowe Rössudżenje swojich Wjehczenjow.

„Tu Radu s̄ym bes druhimi we swoim Žiwenju inieł, sa kocuz so tež Bohu temu Knezej džakuju, so s̄ym widzil a husto shonił, so su moje Wjehczenja kozdy Czaš wjerne byłe”.

„Wjehcžu pak wutrobnje nerady, pschetož husto s̄ym shonił, so je so stało, schtož s̄ym wjehcžil”.

„Dokelž s̄ym njemſki Propheta (telej horde Mleno dyrbu ſebi wot njek ſam pschizpicž mojim Papistam a Woſčani k Weſelu a k Spodobanju) da chzu, kaž so ſwjernemu Wucjerej ſaleži, swojich lubnych Njemzow traſchicž”.

1. Taklej budje bohi Lud khostany Werchow Blasnoszie a Rjecha dla. Werchojo (Fürsten) su błaſnili, Lud dyrbi cjerpicž. Ale Lud bje tež to Čerpenje ſałkujil, pschetož won bje melczał k zusemu Rjechej a nadnim Djiel brał, a bjechu ſe ſwojej ſamſnej Wjestosžju a Słoszju tajku Schtraſu na so pschineſli. Dyz njetko jedyn Werch pschindje a woblehne nam Mjesto, a da krajnym Wotrocžkam (Wojakam) liž dyrbeli nas wobaracž, ſlje ſnami ſakhadjecž, da wołamy, so ſo nam ſlje dže, a ſkoržimy na Tyranswo swojich Werchow. Ale predy bjechmy to dyrbeli wopomnicž, a Bohu temu Knezej poſluskchni bycž, liž nas psches ſwoje Esłowo k Pokuſji wabi.

2. Tallej to pschindje, duž Khostanje na Kraj aby Mjesto Rječha dla pane, tedy so najpredy knežo a Podbanjo sašlepja, tak so do jenajkeho Rječha a Khostanja sa panu, kaž to wschitkich Ludow Historije wobswjedsa. Dokelž dyrbi turkowske Wojsko njemski Kraj sahubicž, dyrbja so predy wschitke Mjesta napelnicž s Lichomstwom, s Nešwjernoszju, se Słoszju, s Pscheradu a s Pschecjehanjom; pschetož tak dyrbimy cjinicž, so bychu nashe Rječi seſrawile.

Khostanje wotpocjowasche na Mjeschcjanach, wschelakeho Rječha dla, duž sapanų zyky Lud dla Błasnoszje Werchow do žadlawych Rječow a Słoszow: quidqnid delirant reges, plectuntur Achivi, so su Werchojo Błasnojo, to dyrbi Kraj nesz. Duž tež, dokelž tak wele žadlawych Rječow bes nami kneži, budje so napoſledku stacž, so budje psches Błasnosz jeneho Wercha tajka Schtraſa a tajke Nesboje na nas panycž, kij budje nas sahubicž. Dokelž Lud tak slje cjinč, budje jedyn Werch Błasnosz wobendž, psches tu budžemy wschitzu ſobu cjerpicž dyrbecž, dokelž nepoſluchamy a so nepoljepſchujemy.

3. Njemſka, Njemſka, so ty Cjaſ ſwojego Domaphantanja nespoinajesch; kaž so cji napoſledku pondže? Wele hore, hacž Jerusalemej, hacž so runicž temu tež derje nedjiesche. Stawaj! ſchtuž čze so napominacž dacž, je doſz napominanu, ſhtož pak neča, neč ſwojemu Slazenu na pschecjo cjeri.

4. Schto je we tutym Žiwenju wosche; džensia ſtejisch, jutſi legisch; džens wjerisch prawje, jutſi sapanesch do Bluba; džens masch Nadzeju, jutſi zwylſlujesch. Kaž wele pjeſnich Ludži nesapane wschjednje do Bludnikow Błudnoszje? Kaž wele nebudže jich panycž psches tychſamych a psches druhe pschichodne Cjrody? Tu ſtejimi wschjednje bes Pschesiacija pod Lebšemi a Možami Cjertow, kij wodnjo a Možy jako ruijaze Lawy wokoło khodža, kačaja a rubaja bes nami jako we Ljeſzu, so widžimy ſsekery horlač ſo blyſtacž. To je wjeste Snamjo, so je wilke Nesboje na Pucju, kij psches Sswjet ma cjahnycž.

5. Sswjeta Nedžak je tak psche wscho wulk a so wschjednje powetschuje, so, heisolt śudny Džen do njoh' ne-pschindje, so staram, haj so nestaram ale s Wjestosju wjehczimy a wocžakujem žalosnje schraschnie Pscheszjehi a Njew Boži, so by swoje Sswietlo sašo k ſebi scžahnyk a Čjemosz na wscho wupschjestrješ.

6. O straschny, kuty (ernster) Ssudniko, tak potajne a straschnie ſu twoje Ssudy! Tak wjesty pschebyla Pharoo, dož ſo cjerwenym Morju netepi, a newidji, so je pecja jeho Wjestosz ton prawy Njew Boži nadnim. — — Boh je moj Sswjedk, ſo noschu we Wutrobi swojej Styk a wulk Starosz, jeli ſo śudny Džen tu Hru nesahubi, budje Boh swoje Ssłowo precz wſac̄ a njemſkemu Narodej tajku Sslepotu požlacz, ſo je mi žalosne, na to spominac̄.

Wele ſym priedorat a piſak, ſo dyrbja ſo dobre Schule ſaložic̄ i Wocjehnenju wuczenych Mužow a Žonow, ſkotycky bydu dobri Fararjo, Prjedarjo a dobre Hosposy nastali, ſo by Ssłowo Bože we bohatym Kc̄jewi woskało. Ale tu je Sswjat tak ljeni a komudžazh, jako by chył ſazwyslowac̄ na Žiwnoszi a cjaſnym Kubli, ſo budje po mojim Sdacju na to pschindž, ſo budzeja woboji, ſchulſy Wec̄erjo kaž Duchomni Konz wſac̄ dyrbecz aby ſo na njekajke druhe Džjelo położic̄ a Ssłowo puſhcic̄ i Wotwobrocjenju Woda, kaž Lewitojo Božu Sshujbu wotpołożichu a wjerjašu, jako Nehemijas psche.

Neje pak to ſrudna Załoſ, hac̄ dotal je Mjesto ſe ſchtyrimi aby ſpeczimi Stami Mjeschjanami dawac̄ mohto ſchjeſt haj kydom Stow Schjeſnakow proscherskim Mnicham, wosche teho, ſchtož ſu Bifcepojo, Ofiſialojo a drnsy Dračjojo rubili. Licži (rachnuje) hischcje ſo ſtemu, ſchtož ſo ſa Wyrzu, Židu, Skoto a Parlje a druhe newužitne Wjezhy haj tež ſa Wino a Piwo wudawa, da tajke Mjesto ſa Ljetu wele tawſent Slotych podarmo roſineze. Dyrbjało pak Sto aby dwje Ŝi ſa dobre Schule dac̄, da neby Nicžo mjeſlo, da kneži Skupota a Starosz wo Sežiwenje, da by ſo kojdy bojał ſo, by to Hłoda wumrecz dyrbijak. Schto

da pak budje Boh naposledku k temu prajicj? To budje prajicj: cjeboj so Besbojny boji, to budje na neho pschindj, Hłoda so bojimy, Hłod budje nas nadpanycj. Boh budje nam Cjaś połacj, dzej budjemy Staroszje dosz mjecj a hebi tola nebudzemy pomhacj mohj a staneli so, kaž so to njetko sda, so šutowa Drohota pschindje, da so nam to prawje stane, dokelj chzemj to mjecj.

Hewak smy Sawednikam, Popam a Mnicham, kiž nas se Skoszu a s Mozu potłocżowachu, niz jenož dosz a na dosz, ale tež Kraj a Ludzi dawali a jich k wulkim Knežim cjinili. Njetko pak, dñj. mam y ſwjernych Wuczerjow, kiž nas k Poljepschenju a k Potsiwoſzi fe Ššlowami a fe Skutſami wedu, dżeržimy jich juž kaž bohaty Muž khudeho Lazar a nesamožem y njetko tych dobrych a sprawnych Wuczerjow ſejiwicj. Kajke smjeje Boh na tym Spodobanje, to budzem y po Krotkim ſhonicj! Nam neje k Radjenje, duž tež budje Boh ſnowa ſaß ſwojej Wuschi satylacj a nas newuſklyſhacj.

S. Dajcje nam na ſwoju predawſchu Žałosz spominacj a na tu Cjmu, we kotrejž smy pschebywali. Ja wjerju, so Njemſka hishcje ſenje tak wele wo Božim Ššlowi ſlyſhała njeje, kaž njetkolej. Djemyli pak tak dale bes Džaka a Czeszje, da mam y so bojecj, so budzem y hishcje horschu Cjjemnosz a Kſchimdu czerpicj dyrbecj. Lubi Njemz y kupuječe, dokelj je Hermank psched Duremi! hromadje, dož Ššlonzo ſwjecji a je dobre Wedro. Pschetož to dyrbicje wedjicj: Boja nada je jesdžath Sliw, kiž ſaß nepschindje, dzej je pobyl. A wy Njemz y, nemyslcje ſej, so ju wjekz- nje ſmjejecje; duž hrabaj ſa nej a djerž ju twerdje, ſchtuž hrabacj a djerzecj moje! Ljenje Ruzi dyrbja mjeck ſle Ljeto.

9. Schtož Wuczerjam aby Schulerjam dawasch, to sy Bohu ſamemu dał a dyrbisch wedjicj, so Bohu ſtym spodobnu Ššlužbu a Wopor pschineſesch. Pschetož ſyčiſchli Wuczerja aby Schulerja, da dawasch Djeſatk Domu Božemu, kotrejž bes Schulow a Schulerjow nemože derje ſdjer- žany bycj.

10. Nedyrbjało Zyrkiwi wulke Nesboże steho nastacj,
so šo zyrfwiniszny Sslužomnizny a woſebje Wucjerjo tak krotko
djerja a skupje saplačujuja? Wona nesm;eje wue;enych Ludžt
dosz, duž budža ju newucjeni Wotrocjzy fastaracz dyrbecj,
kij nemoja dale pschindž a budje psches nich hroſnje a
ſlje wodžena.

11. Sswjet je Pejolka, kij Janeho Zahabla nima
a džjelacj nemoje, ta živi ſo woi Medu płodnych Pejolkow.
Tak maju tež cjt Werchojo a Tyranojo wulki Wužitk ſ Wu-
pschjestrowanja teho Evangelijona, pschetož cjt buwaja psches
Mjer a Sbože khchessijanskeje Zyrkiwe bohaeji; ale tym
khudym a potrjebnym zyrfwinstkim Sslužomniskam nedadja
niz Koschlu.

12. To je Šda fa Hordych a to budje ſo tež junu
naschim Semjanam stacj, pschetož woni sapja hacj na
najhordzischo a tepzeja ſ Nohomaj wschitkich tych, kij ſu
ſnischeho Rjada. Tule Hordosz Boh nemoje cjerpticj, duž
ſwojemu Skazenu napschecjo bježa.

13. Bohacje ſze poſypant ſ Prjedowanjom Božeho
Sskowa, ale ſak jo nedjakomni Poſlucharjo horje beſu, wi-
džimi derje. Pschetož do Zyrkiwów cjisheži ſo Tyranswo
Werchow, Lichomstwo, Lebanstwo a Rubejnifwo, kij zyku
Njemſku wuzhuje, a budzejali cjt Ludžo dljeho ſwojim ſlym
Žadoszjam ſlužicj, da budje wjeszi ſtrachne Pschemjenenie
ſo stacj. Njemſka budje ſo wele hinak ſaložicj. Pschetož
Gjaſ budje pschindž, djež budža ſastacj wschitke Hermanki
a ta wulka Psycha a Hordosz we Twarenjach Draszi a Ijedži,
ale ſwulkej to Schkodu fa Njemſku. Sswjet je neroſemt a
nedjakuje ſo fa te wſhelake Dobroty Boje, kotrež wſchjednie
wuziwa. Rjechi ſu wulke a hrosne, dokelž ſo neſtanu
ſ Nerosomom, ale ſo ſtanu pschecžiwo Rosomej. A tak ne-
budža Njemžy predy pschecžiwo hrjeschicj, dož ton aby tamny
ſwonkomny Neſcheczel pschindž nebudje, a jich džiwemu Wasch-
nju Mesu ſtajicj. Mlocjicj je hižom ſo ſapocžalo, kajke
pač budzeja Bluhi a Schcjernischcja Konz wsacj, to budža

cji šhonicj, kij so nochzedja napominacj daci: my ſimy ſamolweni.

14. Bojecj ſo mamy, ſo budje wulka Załosj a Neſboze Njemſku podendj, jeli ſo Boh to nadnje newotwo-brocji, wocjoj wſchjednje proſymy. Kupowanje, Twarenje a Sſadženje nima Mesow ani Konza, tež žeere Šſkupota a Lichomſtwo wſchjednje woſkoło ſo, ſo ſebi myſlu, to nemože doſho djerjecj, ale dyrbi ſo bortsy ſtamacj. Po Cžaſu budje na to pſchindj, ſo, ſchtój budje Ludži napominacj džycj, janu Wjeru a janu Bojoſz pſched Bohom we nich nadendj nebudje. Tehodla budje Sſwjet, dokelj Sſwjetko nerodj, ſwulkej ſſlepotu ſbit.

15. Potom pocjehne Pſcheszjeha pſches Njemſku, a to nebudje doſho wjaz tracj. To budjetaj Šſkupota a Lichomſtwo prjenej ſimertnej Rječaj, kotrejuž dla budžemy wſchitzy cjerpicj dyrbecj Boži Njew a Brut; pſchetoj tajkich ſatamanich Ludži ſimy bes ſobu cjerpili, ne, ſimy jich ſwareli, jim wobarali, ale ſimy ſnimt ſo ſlowarscheli.

16. Ach tajke pjekne Džiec;atko neje Sſwjet! Šlych Onjow ſo boſi, dobre nemože ſnesz, hudaj! ſhto ſebi žada? helski Woſen a Cžerta na Pſchidawk, ſa tym ſo bjeđi a to tež budje doſtacj.

17. Jako bjechu Žibji do Babilonskeho Hubenſwa dovedjeni, bu jich Kraj wutupenj a ſkazeny; džež pak ſo Kraj wupuſti, tam tež ſo ſahubi wſchitka jeho Rjadownoſz (Ordnung). Steho ſcziehuje dale, ſo tež teho Kraja Rycj ſo ſhubi, kaž je židowska we Grichiskej a Walskej do grichiskeje a walskeje ſo ſhubila; runje tak budje ſo tež njedy ſnashej njemſkej Rycju ſtacj, dyž budje naſch Kraj ſwoju Schtraſu doſtacj, kij je ſebi dawno ližom ſaſkujik.

18. Ton Knes je poručiak we ſwoim Njewi, jako Romſkih pſchecjivo ſwiatemu Mjestu Jeruſalem poſla, a poſdjiſcho, jako ſaſo Romſkih pſches ſſerbow a Gothow khostasche. To ſu cjeschke a twerde ſſlowa, haj možny ſelesny Hloſj je to, kij je tych wulkich Monarchow a Potentatow ſbit. Tajke hnjerwne ſſlowo ſkyſchi ſo njetko neradý

a Njemška budže jo borsy šlyſhēcž, džyž budže ſkoro ſwojeho wulkeho Nedžaka a Sazpenja Božeho Gšlowa dla pſches Newjerjazych a Besbožnych khostana.

Pokutu necžinicz, to je Njemzow Hrjech a budže ſim ſawjeszt Schiju ſlemicž. Hacž ſmý runiž ſwulkej Gswjernoszu wołali a napominali Werchow, da tola njekotſi na to fedžbowali nejſu, ale ſu ſo hſchcze bole pſchec;ivo nam roſhorili. Duž nemožemy nicžo druhe cžinicž, hacž wocžas kowacž na hn ewny Hlož teho Kneſa, koſryž budjeja cži Besbožni ſredž ſwojeho Skajen a ſlyſhēcž.

19. Iako Ludžo ſpachu, pſchindže Nepschecžel, to ma na ſebi, ſo neje možno Khezartwu wobrucž. Pſchetož laj, dokelž ſpja, poſtanu borsy neprawi Bratsja a wopacžni Prophetojo. To ſu Bratsja, ale nenadžuižy pſchewobroc;a ſo do Schibafow, a poſtanu, tak rucjje hacž Skladnosz namakaju, hacž ſo runiž Khwilu taja. Pſchetož niz wſhitžy nemjenja derje ſnami, zot koſrychž ſebi myſlachmy, ſo jara na naſchim Boku ſteja.

20. Kak ſteji to njek ſ Njemſkej? Samjernje tak, ſo ničton newje, kajſi ſmjeje to Konz. Pſchetož Ludžo khwataja ſe wſchej Spjedchnoszu ſwojemu Skajenju napſchec;ivo; ſakhadžeja hacž na najhtroſniſcho, ſo bychu ſebi Skajenje bohacjje ſaſkujiſi. Duž mamy ſo bojecž ſo budje naſ Boh predh ſapschijecž, hacž ſebi myſlachmy. Boh roſtoſce a ſkazy po Kruchach Kneſſwa, dojj njej wſhitko nepschewobrocži. Po tom hakle budje ſo ſjericž, ſchto je Wina byla.

21. Lehodla džrbimy we wſchelakej Nufy a Hubenſtwi pſhebywacž, dokelž to Sbože, kiz ſo nam poſſic;uje, ſazpi-my; runiž ſo Gswjet po žanej Schtraſi nepoljepschi. Neprjedowasche Loty podarmo we Sodomí? Nowah prjenemu Gswjetej? Tak ſo nam Njemzam tež pondže. Nechamy ſo poljepschicž pſches Pestilenzu (Mor) Wojnu a Drohotu, duž budžemu do cžista ſkajeni.

22. Kak ſo Pobožni po Khostanju Wſchehomožneho poljepſchuja, tak ſo Besbožni po Khostanju po horscheja, kladu a hromadža na ſo Boju najhorschu Schtraſu, dojj ſo zyle neſkoja a neſahubja. Njemzy nebudža potom pſches ſwojich

Wojvodow a Woschich wobruczji, na kotrychž so njetko tola tak jara spusčcjeja.

23. Pola nas su, Bohu žel, Sapocžatki tajkeho Nesboja jara kvidjenju. Wschitzh džielaja na Nahromadženje Kubłow a na to, so býchu s Lebansiwom, s Pschi-kotsenjom a s Neprawdossiu druhich sahubili, sami pak so wobohacžili. Nedýrbjało pak so stajkimi Ludžimi zyłe Domowstwo skasycz? Deli so to stane, da wschitko druhe do Hromadž pane.

24. To je wjeste, so žane Ludž we žanyh Krajac̄ psches 20 Ljet Rjadomnosz a Sprawnosz neskhowaja, to wobswiedsitej wobej, zyrtwinka a swjetna Historija. Tak tež so njetko Njemcka pokaze, kaž by ju Čert sam wobshnył. Młodžisna je nehanibita a džiwja. Stari su Lichomnizh a skupi do luthych Hrzechow a Słosziorw sakorenent. Tehodla so Richton netreba džiwacž, so nam tajki Strach a tajka Ruska hrosh; to Swjeta Bjeh a Waschnje hinač nepschida.

25. Džiecži wuknu pola nas sakrowacž a Boha hanicž skoro predy hacž moja rycjecž. Ehacž a iebacž pschi Wifowanju, so sa Wuschiknosz khwali. Mordowanje a Paduchstwo je Semjanstwa woſebna Pycha. Mandželstwo łamanje so wjazh neskhosta. Tak kladje so prawje, kaž Propheta praji jedyn krawny Hrzech na drugi, to je: Hruchi so s Hrzechami žiwja; jedyn cžjeri k druhemu. Ale tajka budže Schtrafa na tajke hrjeschine Živenje pschindž? To pokazuje ton Propheto a praji: Tehodla budže ton Kraj żałosny k Wohladanju, a wschitkim Wobydlerjom pondże so slje. Pschetož Swierjata na Polu, Ptaki pod Nebesam y a Ryby we Wodži budža precž tornene.

26. Werchojo sakhadjeja žadlawje se swojimi Poddanami, wobczejuja a wuzyzuja ich żałosnje. Byrgarjo sami drjejeja so a schrabeja nimo Mjery, k temu su tež wschudze late Wojny, tak so je ta srawa a jara winowata Njemcka na wschjech Stronach tychena a poczischczena. A samo Sboje, runiž by radu chylo, iej neby derje pomhacž a ju wumoz mohle.

27. Ženje neje k płyšchenju bylo, so býchu Poddanjo
by taflej wobczeženi byli, so býchu jeno Werchojo kraſnje
twaricž, droho ſo drassicž a wele Čealedje ſebi džerjecž
mohli, jenož k temu, so by ſo wſchitko pschecžinilo a ſkonzo-
wało, pschetož to je Wina, so jím ženje nedoſzaha.
Štym dawaju tež druhim Pschicžinu k Skuposzi, iako tym
kž maju Prawo ſudicž a hewak druhe Gastrojnſta wa wesž,
kž k shromadnemu Wužitkej ſluža. A tajke Sloſſje haſa ſo
tež we wulſich Gmejnach, pschetož bes Bohatym cžjerja ſo
wſchelake Sloſſje bewſcheje Hroſy. Cži mozní ſebi myſla, so
je jím ſtymi Kubłami tež Mož data, wſchelake Neprawdofſje
hnacž, ſteho pschindje Potlocžowanje khudych Ludži, Lichomſtwo,
Mandželſtwołamanje a teho runja. Napoſledku pač ſteho
ſzjehuje Wutupenje a Skazjenje zylych Kraleſtwow a Gmej-
now, jeli ſo ſo psches ſażnu Pokutu a psches Wobrocženje
tajkemu Bohorſchowanju newobruje.

28. We njetſiſkim Čaſu je dworska Kraſnosz a Pýcha
jara ſo ſahajila. Dokelž da Rutspschindzenje Itajkej Kraſ-
noszi nedoſzaha, da widžimy, kač ſo Poddanam nowe a ne-
ſwuknene Dawki naſladiua. To ſtanje ſo powſchitkomneje
Rusy dla, tač ſo praſi, ale koždy derje widži, ſchto je Wina
tajkich Dawkow, menujzy, ſo Werchojo wetſhu Pýchu a Kraſ-
nosz wedu, hacž je treba. Tehodla dyrbjalo te Prjedowanje
Prophety Michi wſchitkich Werchow napominacž, ſo býchu
ſo ſwjeru paſli psched neprawym Wužiwanjom ſwojeje
Možy k Wuſlufanju ſwojich Poddanow. Pschetož ton Pro-
pheta praſi: Kotsiž mojemu Ludej Kožu ſdrjeja a Mjaſo
ſjeho Nohow, cži budjeja ſo ktemu knesej wołacž, ale won
jich nebudje wuſtyschecž.

29. Turka *) je kaž Morjo, kž wulſe Žolmy meze,
a dyrbjalli ſnadž ſo ſnashej Možu motdžeržowacž, ida by
ſnamí dawno wſcho bylo; pschetož my Njemzy ſpimy, najlo-
kamy ſo a nimamy Werchow, kž býchu mudri a muſzy
doſz byli, ſo býchu ſo ktajkim Wjezam hodžili. A dy by

*) We njetſiſkim Čaſu ſnadž Ruſa. Pschiſy. Pschelozjerja.

Turka nevſchekal, da by Njemſku hižom dobytu mješ, pschetož tudi ne je Richton, kiž by nas dowobruš ani Khježor ani Kralojo ani Werchojo. Boh ſam ſa nas wojuje, hewač by ſo dawno ſnami čjaſnje ſtało; pschetož Werchojo a Semenjo ſu živi we žadlawnym Wobžranſtwi, we wohidnej Nepotſiwoſzi a Skupozzi. So pač ſmy ſdžeržent, to ſmy psches Božu Wſchehomož a Dobrocjivoſz ſdžeržent.

30. Chzeli Boh-Kraj ſahubicž, da wosme ſneho wſchitke Roſladan-e a wſchu Mludroſz a da jemu, kaž Propheta praſti, Džjecji ſa Werchow, chzeli Jeſa roſbicž, ſadži Blaſnyh nane. Babilonſkim nepobrachowasche Mož, Bohaſtwo a Lud, tola pany jich Kraj, pschetož won nemjejeſche roſladliwych, mudryh a wutrobityh Muji doſz. Tak ſo tež Njemſkej pondže, kotaž ma Wojałow, Bronjow a Konjow doſz, ale nima ſmužiwych Ludži doſz, duž jej jeje Bronenje wele pomhacž nemože. Taklej Boh c̄ini, ſorna ſtronu kladje a potom Bluhi do Wohnja c̄iſnje.

31. Kak jaſloſne Pscheszjehi a Sahubenja njepſchjeszera na Njemſku te žadlawe Lichomſtwo, kiž wſchudžom tak kneži, ſo jemu žane Dowobrucje wjazh neje, woſebje dokelž tež c̄i, kiž dyrbeli jemu wobaracž, ſami we nim tſja, a dokelž koždy, ſchtuž jenož može ſe ſwojimi Benesami druhich kluč a pschi tým na Boha ani na ſwoje Sowjedomn-e ucpoſlucha. Tak c̄jeri wediwschi ſe ſwojim ſlym, ſatamanym Sowjedomnjom do Helje a wala to Poflečje na ſo, kiž hižom je na wſchu wohidnu Skupozz wuprajene, ſo menujžy ſwoje wulichomnene Kubla nebudie we Meri wuživacž, ale je pač psches Božu Schtraſu ſhubicž, pač tola niz tým ſwojim k Wužitku wotkaſacž mož.

32. Boh je njetko ſapocžač, ſe wſchelakim c̄eschlikim c̄jaſnymi a c̄jelnymi Nusami nas domapytacž, ale wele c̄eſche pschindu, dyž budje ſwjate Evangelijon ſ Njemſkeje precž wſate aby dyž budža wopacjni Wucžerjo pschindž, a edyn to a drubi drube wucžicž. Potom budje Nebjo ſe ſankane, a c̄i wopacjni Prjedarjo je nemoža wotanknycž dacž. Duž by wjeszi jara nusne bylo, ſo bychmy krucžje

šo modlili, ale nasche Wutroby ſu ſymne Itemu, to cžint, nasche Szjeny hishcze ſo nepala a my hishcze žanu Schkodu necžujem. Niž mene ma Čjert Myſlach, ſo čze gylu Njemſku ſ Krwju potepicž a Evangelion precž wsacž, jeli ſo ſo jemu to psches Modlitwu pobožnych Rſcheszijanow newobruje.

33. Tajke je ſyka, dokelž koždy, Bur, Mjeschcjan a Semjan jenož wele Toler hromadu ſchkrabe, ſo ſkupi, do ſo iſka a trubi, cžjeri wſchelaku Specžiwosz a Krobkoſz, runje jako by Boh ničjo nebił, duž tež pola nas kaž we Sodomi a Gomorha žana Poſluskhnoſz, Potsiwoſz a Čjedz wjazh knamačanju nebudje.

S Wutrobu neradž wjehcžu, pschetož husto ſym ſhonil, ſo je to woprawdži pschischlo; ale dokelž pač je wſchudžom tak ſlje, ſo dyrbu ſo staracž a ſo do toh' podacž, da čzu ſo ſam pschewinycž. Njemſke pondje ſo, kaž je ſo Sodomej a Gomorha ſchlo, nech stane ſo jej to psches Turku, aby nech ſama do Hromadž pane. Runiž Sswjet na to nekledžbuje, tež wedžicž necha, ſo dyrbi wumrecž a psched Ŝeud ſtupicž, ale pschecžiwo poſnatej Wjernoszi ſakhadža, da dajcze nam tolej k Wuschomaj a k Wutrobi wsacž, ſo by nas Boži Hnjew tež ſobu nestornyl.

34. Wopomn ſchak ſam, fakt wele je cži Kublow twoj Boh darmo dał a cži wſchjedn e dawa, menujžh Čjelo a Dusču, Dom a Dwor, Žonu a Čjecži, Itemu ſwjetny Mjer a Saſkujbu, wosche teho wſcheho tež Evangelion. A tola ſy nedžakomny a nespoſojny. Nedýrbjal ſo Boh na to roſhnjewacž? Nedýrjaſe Mor a druhe Pschesz;ehi nas domapytacž? Nedýrbeli ſaſlepeni Ludžo, džiwi, puſzi Tyrannojo knežicž? Nedýrbala Wojna a Swada nastacž? Nedýrbalo ſle Kraejerſwo na Njemſku pschindž? Nedýrbeli Turkojo a Tartatojo nas wurubicž? Haj, žadyn nebił Djirw był, dy by Boh woboje Durje a Wofna we Heli ſwocži- njak a bes nas dał Čjertow ſo ſypacž, kaž Sſnjehoj ſ Mrocželow, a ſ Nebes padacž dał Schwabylej a helſkemu Wohnju a nas wſchjech hromadže pschefadžik do Hlubiny teje Hele, kaž Sodom a Gomorhu, pschetož byſchtaj- li

Sodom a Gomorha tak wele mjełoj, težko blyjschałoj a wi-dziłoj, djenßnischki Džen schęje blyschtej stałoj; pschetož wo Djeſacžinu tak sęej stej lјedom byłoj, kaž njetko Njemiska je, nejstej tež mjełoj żane Boże Słowo a niz prjedarski Amt. To pak mamý, a tola cžintimy, jako blychný chyli, so by Boże Słowo Konz wsało a snim wschiška Potsiwoſz a Cžesz so minyka. We tym so podeperaju a djeja Ruku sa Ruku cži hłodni a khudži Sbježkarjo, kaž Semenjo a Bohacži. Tamni sawercja a podryja Boże Słowo, cži Bohacži a Semjenjo pak pytaju wschišku Potsiwoſz a Cžesz sahubicž, so blychný Ludžo byli, kažbyž blyž saſluzimy.

Proſchu Boha wo hnadnu Hodžinku (Stündlein), so by me k ſebi ſawołał a mi widžicž nedak tu Załosz, kij budže na Njemisku panycž, pschetož blychuli djeſacžo Moſaſhojo poſtanyli a sa nas so modlili, da neblychu nicžo dokoneli. Tak cžuju tež, so, chzuli ſam ſa ſwoju lubu Njemisku ſo modlicž, moja Modlitwa ſo wotraſy a nemože ſo horje pschecžiſhczecž, kaž hewał, dyž wo druhe Wježy ſo modlu. To budže ſo ſtačž; Boh budže Lotha wumoz a Sodomej ſo pschepanycž dacž. Dali Boh, so blych khał a we telej Wježy wopacžny Prophetu był, ſchtož by ſo ſtało, blychnyli ſo poljepscheli a ſwojego Knesa Słowo a jeho Krej a Sſmierz hinač cžeszili, hacž dotal.

Wotucjcie, lubi Njemžy, doſz ſym ſwam ryciął, ſe blyſcheli ſwojego Prophetu. Dali Boh, so blychný jeho Słowam poſluchali k Khwalbi a ſa Džak ſwojemu lubemu Kneſej.

35. Cjert nima doſz, ale budže wjazh Artikylow pschimacž, laj ſak hizom ſ Wocžomaj mikoze, so Chczenza, pschinatodžene Hrjech a Khrystus nicžo neje. To budže junu Reſtot we Pišmi naſtačž a tajfa Swada, težko Stadlow, ſo moħli ſe ſw. Pawołom prajicž: „Słoszje Potajnſtwo žno ſo hiba”; runje jakó tež do Prjedka widžesche, ſo budže po nira wele Sektow naſtačž. A jeli ſo dyrbí Sswjet dljehe ſtačž, budža ſaſo, kaž ſu Stari cžinili, ſa cžlowſkej Radu ſo pytacž a Salonje a Wuſashy poſtajicž, ſo blychu Ludži

we Jednoczi teje Wjery sydjerzeli. To tež budže ſo radžicž, kaž je ſo predy radžilo.

36. Duž ſo Nichten džiwacž netreba, duž budža pod Khjejorowym Menom Sakasuje a Lishy pschecžtwo Bohu wujndž. Won to nemoje dowobrucž; ale džrbi injeſte býcž, ſo ſu to Skutk, najwoscheho Schibaka we Sswjecžt, Bamža, kiž tolej psches ſwojich pljehatych Henkſtow a Ludaſow cžini, ſo bý bes nami Njemzami krawnu Kupel pschihotował a my Konz wſali. A wjerju ſam ſaſo, ſo jeli ſo to nebudže ſtymlej Khjejoram dokonecž, budže ſo k turkowſkem' džricž a nam teho na Schiju poſchnycž. Tam budzemž namyſacž te Benesy, kotrej ſmž Bamžej ſa jeho Wotpuſk tak dołhe Ljeta dawali k Poſladej pschecžtwo Turkam.

37. To je ſawjernje wulka a woſebna Wobczejnoscž býla, ſo ſu Ludžo na Žicžt a Benesach wuklukani býli. Naschi Predawſchi tajkeho widjili nejſu, a ſu tola tež tedy džjelawi Ludžo býli, kiž ſu ſlutniwe a čeſchke Žiwenje wedli. Nejſu to Pschecžinakojo, Wobzranzy a Wopinzy býli, kaž imž Njemzy, kiž jedyn tak wele ſkonzuſemy, ſo bý to 100 Egypṭowcjanam doſahalo. Koj ſchaf, ſchto ſo we ſtymlej naſchim Mjestacžku ſiane, djež ſu wobrachnowali, ſo ſo ſa Ljeto wjaz hacž 4000 Slothch ſa Zecžmen wudawa. Luby, kćemu tajke Pschecžinenje? Wodnjo a w Nožy lijemž do ſo a pelnimž Brjuch ſebi ſPiwom. Bychmy=li kutowanju tajki Loscht mjeli, kaž k Pschecžinenju, da bychmy ſebi ſa Ljeto 2 aby 3000 Slothch wulutowacž mohli. Kaf wele newosne to precž, ſchtož ſo na Wini pschecžini, woſche Piwa? Šchto nežada ſebi Draſta a druhe newužitne Wježy, kiž ſo psches Pschekupzow do naſchich Krajow woža? Kaf wele Benes neſejeru frankfurtske Maſhy, wot kotrejež ſo praji, ſo kožda 3 Sta Tawſentow ſ Njemſkeje ſzele, na Lipſchczansku Maſhu ſhcje nespomnju. A tola ſo tolej neſda k Pschirunaju býcž ſtym nenuſnym Wudawkom ſa Draſtu, Wino, Piwo a druhe Wježy, kiž beshanibnje pschecžinjamž.

Sawjernje ſu Lichomnizy ſte Pschemjemenje načinili, a jeli ſo Boh we ſwojim Hnjewi tak dale pondže, da budža

nas tak wuzyzac̄, so smjejemy ljudom lubu Wodu kwschjednemu Sez̄lwenju. K temu pschindu schcze Dawki; duž je Njemſka njetko jara wobczezena a schkrena, fotraj je herwai ſwobodniſcha byla, hac̄ druhe Kraje, Franzowska, Schpanſka a Walska. Ale Dawki a Roboth wobſyduja ju s Mozu; pschetož Hrjehi ſo nelehnu, a tak došho hac̄ ſo te haja neje možne, so mohli Schtraſy pschestic̄. Chzem̄ da tež Kſchij a Hubenſtwo nesz a c̄zepic̄, dyž nochzem̄ wotklas̄ ſwoje Hrjehi. Kak tenje nepiſche Augustinus psche Psalm 84 djež rjeka: Prawdosz a Mjer ſo koſchitej; wedž Prawdosz da smjejesch Mjer, ſo byschtaj ſo Prawdosz a Mjer koſchinwej Nechafchli pač Prawdosz lubowac̄, da tež neſmjejesch Mjer, pschetož Neprawdosz a Nemjer koſchitej ſo tež, Hrjeh a Hrjeha Sda stej ſwojej. Dokelž njetko neje žana Poſkuſchnoſz, žana Prawda a Hániba bes Ludžimi, runiž woſam̄, honim̄ a ſdjeržujiemy we prawym a neprawym Čjaſu ale Woſchnoſz melcži k Sloſzi a hladu psches Vorſty, neč tež ſo hujzischo na nju ſedjibiliwa c̄jini; duž tež budža Koſtanja pschindj. Wołac̄ budžemy, ale Boh nas neſečje ſlyſhesc̄, dokelž tež na neho nejſmy poſluchac̄ chyli, jačo nas psches ſwojich Sſlužomníkow k Poljepſchenju wołaſche Hrjeh chyžchmy wuwesz, duž ſacžujmy tež Schtraſu.

38. Schtuž ſo njetko psches tajke hodne Troschtowanja a Sſlubenja, nochze hnuc̄ dac̄, ton wobroc̄ Paſperku a ſlyſh druhi Sſud: Vjeda a Poſleczje na Neſmjeny, pschetož jim tež ſo neſmje žana Sſmjennoſz doſtac̄.

Dokelž pač je Njemſka poſna tajlich Ludži, da tež budž psches Neſboje doma pytana a boju ſo, ſo budže Njechtor pschindj, kiž budže me (kiž ſym doſz ryc̄jal) k wjernemu Prophecži ſcžinic̄ a ſe wſchej Neſmjennoſzju ſ Njemſkej ſakhadžec̄, ſo by Bože Sſlowo wjerne wostało a ton kiž ſmjeni byc̄ a Sſmjennoſz inječ̄ nochze, Boži Hnjew ſacjuł, a Božeje Hnady ſobu džielomny był.

Cjischjane pola C. G. Hiedi w Budyschini.

Bola F. A. Reichela w Budyschini su hiscige wussche:

Nikodemusowe Knizki,

aby Powestwo wot Živjenja Jesom Krysta, kotrež Nikodemus,
Rabbi a Poschi Židowski, wopisal a t. d., swiasane sa 10 Nsl.,
seschite sa $7\frac{1}{2}$ Nsl.

Nikodemusowe Knizki. To su schelake Vojsanczka, kiž
je wot nasheho Sbožnika baja, kiž ho lehnje lasuja, hacž runje
wjerne nessu. Wo nich steja tajke a hinajke Wumyšlenczka. Ale
schtuž je lasuje, je pschezo ljebschi, hacž by prosný ſeidejik aby
Khartu hrat.

Thomaska Wilkofſkeho Medowe Krepki

kej Ekaku Krystuha Jefuha, aby krotke Šelowa teho Napomis-
nauja wſchitkim Šewjathym a Rjeschnikam k Ljevschemu napisane.
5 Nsl.

Medowe Krepki, to su wjerne medowe Krepki sa dobre
Dusche a budje tež psichodniſe ſach Wofſchewenje do c̄lowieſſickich
Wutrobow kopacž.

To Evangeliske Sadžerženje jeneje ſwjer- neje Dusche,

kotraj we Čjucju ſwojego Štaženja ſtemu Sbožniku kwata, a
tež ta Šacžucža počna luboſna Myſl Jefušowa psichegiwo tajkim
khubym Rjeschnikam we krotkim Robreegowanju priotstajene,
sa 4 Nsl.

Trepena ſHeli a Pucž do Paradiſa.

Dwoje nusne Wopominenje ſe Rſcheszjanow, to prijene wot nebo
Jana Vorſta, to druhe wot nebo Dr. Jan. Jak. Rambacha, do
verskeho psicheložene a ſinfotrhni psichigischcjanymi Khrilischami
im Inbym Šerbam jako Dar Božeho Djieszja prodane wot
Jana Riliana, Duchomineho we Kotzv. Druhi Budawt.
Sa $2\frac{1}{2}$ Nsl.

Thomaska Kempenskeho schwore Knihje wot Schodženja ſa Kryſtušom.

Prijeni Seſtiw. Sa $2\frac{1}{2}$ Nsl.

Tute Knihy ſu ſtaſkimi rhanymi wulſimi Višmikami čiſciejane,
ſtaſkimy ſe Poſilla čiſciejana.

D. Valentin Ernst Löschera Zyrkiwine Kluczje,

ab⁹ Rusne Roewuczenja wot Kscheszijanskich zyrfwinthch a swjatych Waschnjow a Menow tych Medzelow a swjatych Onjow pschełozene wot Adam Gottlob Schiracha, Duchomineho we Budysinku, nsetko snowa swjelu pscheladane a snusnymi Pschistawami pschisporene. Sa 5 Nsl.

Pojdanczka kwo budženju a kpolje- pschenju wutroby sa Serbow. — Sa 5 Nsl.

Tute Pojdanczka su wjernie, se Biwenja wsate a wele powucejaze. Tich kucz je fruta, a czišje serbske; ljevjšča bacz dotal we žanvch samoherbiskich knijach k uamyslanju neje. Duž mōžem⁹ je kóždemu s dobrym Sswjedoninjom pochwalicz.

Wuczba wot Spocjatka teho Kscheszijanstwa,
aby

Krotke Roswiczenje

wot tych najnusnijch Wuczbów teho Kscheszijanstwa, woszecje sa ih, kotli sprjenemu Molej k Božemu Blidu hicz chzedža.

Wosmuy Salojs. Sa 18 Now.

Wosche tychlej Višnow su tež pola neho k dostaczu szjehowaze rjane

Serbiske Pjesnje:

Hungerski Nerwesčinski Rhyrlisch. — Wandrowski Rhyrlisch a Roja Saronska. — Kwasna Pjesnja. — Scjisna. — Žnje. — Mandželski Schtant. — Stary Hansch se swojej Hiliu na Wošporskim Hermanku. — Schyri serbske Piesniczki. — Ptaczi Kwas. — Khwalba Burstwa.
Kožda sa dwaj Kroschfaj.

Dalje wukhadža pola neho wot Mietza 1848:

Serbiski Nowinfar.

Ihdjencki Cjašopis wot tych najwajnijch Podawlow nietiſcheho Cjaſa.

Wat teho si kóždy Thožen 1 Ljuno wudawa, fotrež jene 5 Now. placži.

